

že očekivati. No, kada Samodol svoju zakonsku zadaću kontrole zakonitosti na hrvatskom tržištu kapitala i finansijskih usluga, koje je prema općoj ocjeni još uvjek nerazvijeno, pa je samim tim moguća lovinja svakavih mešetara i prevaranata, u posljednje vrijeme intenzivno zlorabi za napade na medije, onda je riječ o soldatskoj obrani politike koja ga je dovela na funkciju. Pritom je od takvog regulatora za tržište kapitala moguća šteta velikih razmjera.

Ako u ocjeni Darinka Kosora, iza čijih su stavova stali i neki članovi Vlade poput Đurđe Adlešić, da se na hrvatskom tržištu kapitala odvija finansijski inženjerir, ima istine, onda je u tome država prisutna do grla. Ona je, kroz svoju izvršnu

Ante Samodol smatra kako su za drastičan pad cijena dionica najboljih domaćih poduzeća krivi novinari i njihove analize kojima se manipulira masama neukih ulagača

dionice, a nikad nisu objavili svoj rizični profil. Onda se pokazalo da je ulaz sloboden, ali da izlaz ima svoju cijenu, jer fond nije likvidan i ne može unovčiti dionicu čija je cijena svojevremeno možda rasla na bazi manipulacije", poručio je predsjednik Uprave Privredne banke Zagreb, na čiju se dijagnozu naslanja često citirana procjena da je otvorenih investicijskih fondova u Hrvatskoj previše, da nema dovoljno likvidnih dionica kojima bi oni trgovali i da će neki od tih fondova jednostavno morati propasti.

Već video pripajanje

Nakon što se dugo baratalo podatkom da još nijedan investicijski fond u Hrvatskoj nije propao, početkom ožujka ove godine uprava "Prospectus Global Equity" objavila je da se fond ukida jer mu je rapidno pala imovina i da se pripaja drugom fondu sličnog

HSLS-ov zagrebački kada Darinko Kosor u kolaboraciji burze vidi zakulisnu igru velikih meštara finansijskog inženjeriranja

vlast, namamila veliki broj malih investitora, običnih građana na tržište kapitala i izvukla iz ostalih dijelova gospodarstva na desetine milijardi kuna. Dok Ante Samodol najavljuje novine u Zakonu o tržištu vrijednosnim papirima koje će najvećim dijelom baviti novinarima, odnosno medijskim analizama burze, HSLS poručuje da će tražiti veći utjecaj izvršne vlasti u kontroli finansijskog tržišta. Nije isključeno da će se rečeni zakon mijenjati i u smjeru za koji se, u cilju discipliniranja otvorenih investicijskih fondova, zalaže utjecajni Božo Prka.

"Fondove treba prisiliti da objavljaju svoj rejting i stupanj rizika ulaganja, jer su mnogi ulagači bježali u fondove sa 50 posto prinosa od kojih su neki ulagali samo u jednu ili dvije

Ako u ocjeni Darinko Kosora, iza čijih su stavova stali i neki članovi Vlade poput Đurđe Adlešić, da se na hrvatskom tržištu kapitala odvija finansijski inženjerir, ima istine, onda je u tome država prisutna do grla. Ona je, kroz svoju izvršnu vlast, namamila veliki broj malih investitora, običnih građana na tržište kapitala i izvukla iz ostalih dijelova gospodarstva na desetine milijardi kuna

imena. U tom slučaju članovi propalog fonda su zaštićeni od potpunog gubitka svojih uloga, no što kada zarone fondovi koje nitko neće htjeti uzeti u svoje okrilje?

"Može se, u globalu, govoriti o tome da je OIF-ova previše, i da će vjerojatno biti spađana i pripajanja, jer je imovina nekih fondova mala. No, s druge strane fondovi za pojedina područja finansijskog tržišta u Hrvatskoj još uvjek nisu ni osnovani, tako da bi trend mogao biti i obrnuti, mogli bi imati i više fondova nego sada", ocjenjuje Iztok Likar, domaći kako je preustroju "Prospectusa" dana prevelika medijska pažnja, budući da je takvo pripajanje već video na hrvatskom tržištu, u srpnju prošle godine, kada je PBZ Invest pripojio PBZ Kunski novčani fond jednom svom drugom fondu.

Ostvarivanje i do pedeset posto prinosa na svoj ulog u otvorenim investicijskim fondovima hrvatski građani, kojih je u članstvu OIF-ova u najbolja vremena bilo oko 150 tisuća, očito mogu zaboraviti i odlužiti u bolju ulagačku prošlost. A iduća Vladina javna ponuda dionica pokazati će, među ostalim, koliko je bivših fondovskih ulagača spremno (još jednom) povjerovati zovu brze zadare, ovaj put uz pomoć države.

Kao što je tržište oslabilo i to prvenstveno zbog stanja na svjetskom tržištu kapitala, tako može ponovno ojačati što smo već vidjeli posljednjih godina, samo što tada nitko nije upirao prstom u otvorene investicijske fondove. Oporavak bi mogao uslijediti nakon što mirovinski fondovi ponovo aktiviraju gotovinu koju su izvukli iz Otvorenih investicijskih fondova potkraj prošle godine zbog svojih potreba, komentira za Feral Iztok Likar, analitičar tržišta otvorenih investicijskih fondova i glavni urednik portala "Hrportfolio"

SLAVKO KULIĆ, SAVJETNIK EKONOMSKOG INSTITUTA U ZAGREBU, OBJAŠNJAVA EKONOMSKO-POLITIČKU POZADINU PRISTUPANJA HRVATSKE NATO-u I NAVODNI GOSPODARSKI PROSPERITET KOJI NAS TAMO OČEKUJE

Igor Lasić

Dosta se najavljuje silni gospodarski prosperitet, jednom kad Hrvatska dobije pozivnicu za NATO. Što mislite o tome?

Mediji su sudjelovali u tvorenu pogrešnoga javnog mišenja o tome kako se Hrvatska može pozicionirati u ponuđenim oblicima civilizacijskog ustroja, poput EU-a i NATO-a, u odnosu na ono što smo napustili. Otakd smo otišli, te doživjeli razlaz kao izlaz, iz Jugoslavije kao političkog i ekonomskog subjekta priznatog u svijetu, do danas se još nismo pozicionirali u nečemu drugom. Po svoj prilici sad doživljavamo drugi sraz sa životom, ulaskom u novi ustroj i projekt moćnih kao što su vodeće zemlje EU-a. To nije zajednica naroda, pa ni radnika, nego zajednica bogataša koji zagovaraju ultimativni tip kapitalizma koji možemo, ali i ne moramo prihvati. Ustroj kao cilj za koji se opredije-

čemu nitko ništa ne zna, kao institucionalno i legalno, dok uopće nije legitimno. Narod kao subjekt kulture isključen je iz politike, a radnici iz ekonomije. Nije bilo konsenzus političkih stranaka o tome, što znači da Hrvatska još uvjek nije politički konstituirana. Javnost mora znati da kriza sudbene vlasti nije slučajna, jer nemam pravnog konstitucionalizma bez političkog. Nije slučajno da narod stalno biva guran u nešto drugo, bez ikakve alternative. Hrvatska se nalazi u zagrljaju manumonetarizma i manumilitarizma, finansijske i vojne ruke, kao dviju poluga anglosaksonskog kapitalizma, a nije spremna za preuzimanje odgovornosti za nj. Ako u našoj praksi preteže ovo nametnuto, kao članstvo u vojnom savezu, pa nam je nametnuta i nacionalna, socijalna i obrambena sigurnost koja će doći iz NATO-a, tad narod mora znati da savez uopće nije odgovoran za našu nacionalnu i socijalnu sigurnost, nego smo to mi sami. On može biti suodgovoran za našu obrambenu sigurnost, ali s obzirom da smo pre-

HRVAT RAŠČO

lila vodeća politička struktura u Hrvatskoj, zapravo nije cilj, on je sredstvo. Naša stvarnost nalazi se u zagrljaju anglosaksonskog tipa socijalnih odnosa, u odnosu na tzv. kontinentalni, proeuropski tip kapitalizma. Stvarnost je opredijeljena s naslova političkog determinizma, a ne onoga što bi narodu odgovaralo u smislu njegova opstanka kao subjekta kulture.

Poluge anglosaksonskog kapitalizma

■ To je razlika između liberalne tržišne ekonomije i onoga reduciranjeg oblika kapitalizma s više socijalnog refleksa?

- Da, ali narod nije imao priliku birati vrstu socijalnih odnosa. Narodu je indirektno nametnut anglosaksonski tip socijalnih i pravnih odnosa, premda nismo bili pripremljeni za tako težak oblik kapitalizma. Nama bi tzv. Rajnski model kolektivnog kapitalizma bio daleko bliži. Međutim, nameće nam se ono o

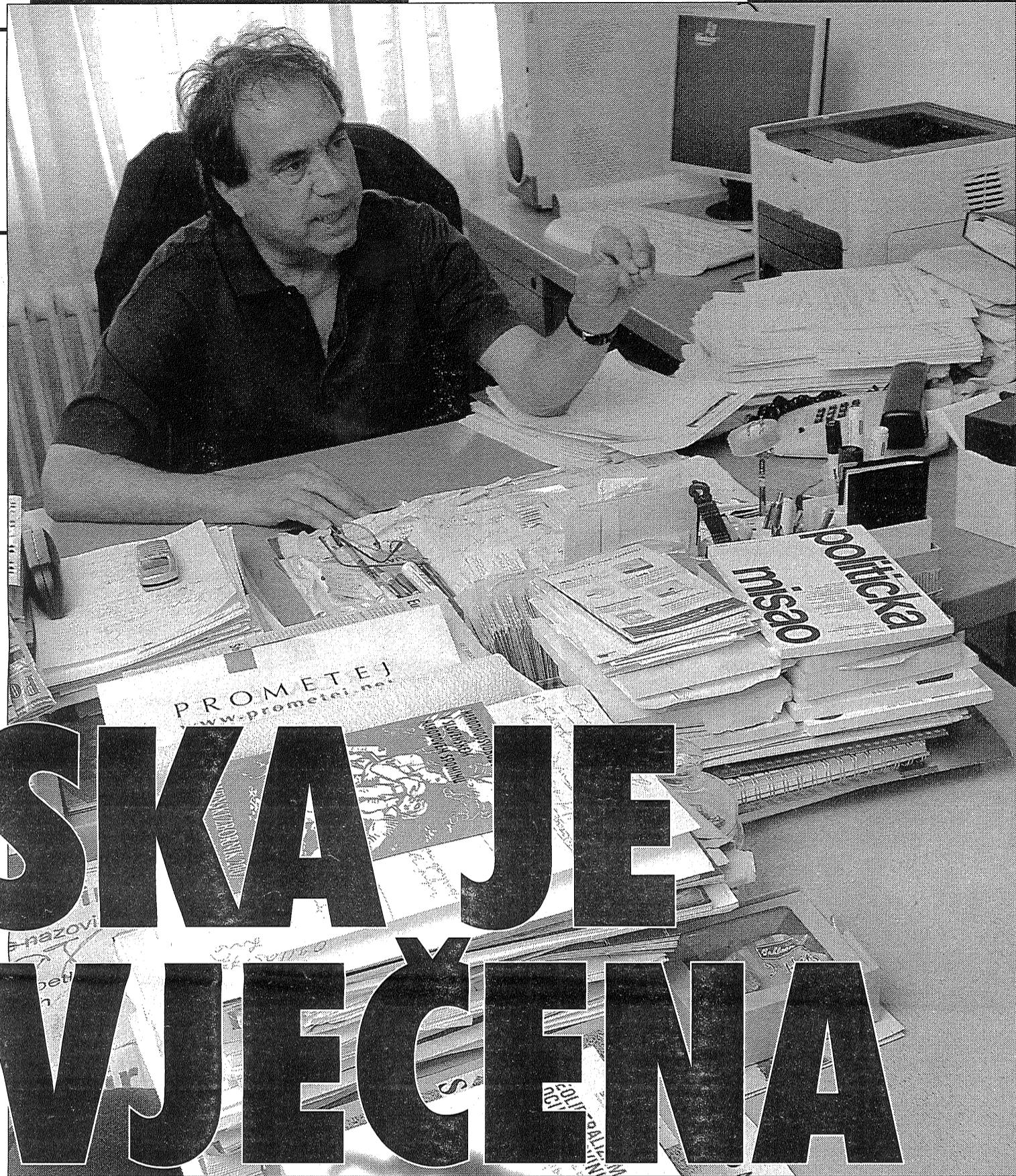
Po sporazumu iz Dubrovniku 2004. godine, Amerika ima pravo bez za-sebnih dogovora raspolažati hrvatskim teritorijem, za potrebe svoje i NATO-a, u ostvarivanju svojih postojićih pozicija na Balkanu i osvajanju budućih. U sporazumu nije bilo ograničenja za korištenje teritorijem, o čemu javnost do danas ništa ne zna

dali naš teritorij Americi još prije četiri godine, prejudicirali smo svaku drugu društvenu potrebu za referendumom.

■ Podsetite nas, molim vas, riječ je o sporazumu iz Dubrovnika, a već ste ga prije spominjali. O čemu se točno radi?

- Uski krug ljudi iz izvršne vlasti sporazumom je 2004. godine dodijelio hrvatski teritorij Sjedinjenim Državama. Bez prethodnog znanja Predsjednika RH, Sabora i naroda. Ovara se stoga temeljno pitanje institucionalnosti, legalnosti i legitimnosti takvog jednog opredjeljenja. Amerika po tome sporazumu ima pravo bez zasebnih dogovora raspolažati hrvatskim teritorijem, za potrebe svoje i NATO-a, u ostvarivanju svojih postojićih pozicija na Balkanu i osvajanju budućih. U sporazumu nije bilo ograničenja za korištenje teritorijem, o čemu javnost do danas ništa ne zna

Ne možemo poreći ono što je već potpisano, a to se potvrdilo u više ranijih slučajeva gdje je Hrvatska nešto potpisivala, da bi druga strana kasnije to s pravom smatrala svašenim činom, koliko god se mi sad međusobno prepucavali. Posljednji takav slučaj je ZERP, gdje naša politička struktura nije bila na razini sociologije države, političke uloge i odgovornosti koju su trebali ponijeti, ali nisu

OGNJEN ALUJEVIĆ

Nije problem to što ministar Jandroković ne zna o kojem se poglavljaju pregovora radi, nego to što nitko ne zna da u procesu ne postoji institucija pregovora. Postoji samo ispunjavanje ultimativnih uvjeta, a mi smo kolektivno u zabludi po pitanju našeg dalnjeg pozicioniranja u svijet interesa i država takav kakav jest. Budite sigurni da ćemo i kao članica NATO-a mi sami brinuti o svojoj sigurnosti, a ne NATO. Ali, s naslova restrukturiranja obrambene funkcije morat ćemo koristiti oružje koje nameće NATO, za proglašeni tip ugroze. To oružje prodaje Amerika, mi smo goli potrošač

znali kako bi. Pozivnicom za NATO Hrvatska je započela proces svog opredjeljenja napako, jer treba krenuti od političkog konstитуциjonalizma, tipa socijalnih, gospodarskih i pravnih odnosa. Tek onda je na redu sigurnost granica Hrvatske, a obrnuti proces je suprotan svakoj spoznaji o sociologiji države i međunarodnih odnosa.

Strah od Srba

■ Ne može se reći da su nam za posljedice krví na prvome mjestu Amerika i Europa, ako smo sami skloni takvom ponašanju?

- Ne vidim problem ni u Americi niti u Europi, nego u onima koji ovdje prejudicirali sebe svakoj spoznaji na temu sociologije međunarodnih odnosa i društva, ne znaajući da su odgovorni barem povjesno za budućnost

ove stvarnosti u odnosu na svijet. Nije problem to što ministar Jandroković ne zna o kojem se poglavljaju pregovora radi, nego to što nitko ne zna da u procesu ne postoji institucija pregovora. Postoji samo ispunjavanje ultimativnih uvjeta, a mi smo kolektivno u zabludi po pitanju našeg dalnjeg pozicioniranja u svijet interesa i država takav kakav jest. Budite sigurni da ćemo i kao članica NATO-a mi sami brinuti o svojoj sigurnosti, a ne NATO. Ali, s naslova restrukturiranja obrambene funkcije morat ćemo koristiti oružje koje nameće NATO, za proglašeni tip ugroze. To oružje prodaje Amerika, mi smo goli potrošač, onoliko koliko imamo novca. A morat će se naći novac za izvršavanje standarda, jer smo mi tražili uključivanje u NATO. Ako nam je strah od Srba glavni problem sigur-

nosti, garantiram da će, jednog dana kad i oni uđu u NATO, naš odnos sličiti onome Turske i Grčke, članica NATO-a. Ako ima razloga za napetost, ona uopće neće nestati. Amerika će beskonačno vladati ovim prostorom zbog našeg nerazumijevanja suživota koji nam prostor na kojem su nalaže.

Privatizacija svijeta

■ Osim zbog kupnje oružja, zašto smo još zanimljivi Americi? I bi li nam ipak moglo biti neke koristi od NATO-a?

- Oni s ovog prostora djeleju spram jugoistoka Europe. Važan im je naš geostrateški položaj u funkciji njihovog interesa. Mi smo im dali prostor bez obzira što od toga nemamo ništa. Ako je naš položaj toliko važan, mogli smo zadovoljiti neke druge svoje interese u zamjenu, bolje se pozicionirati u odnosu na NATO i Zapad. Ne vidim u čemu ćemo inače ostvariti korist. Strani kapital je do te mjere ušao u hrvatsko gospodarstvo da mi u domaćoj ekonomiji više nemamo nikakvog strateškog interesa. U proteklih gotovo 20 godina ušlo je 200 milijuna dolara vanjskih ulaganja, ali u neproizvodne vode. Od tzv. direktnih investicija bilo je vrlo malo stvarnih, jer je strani kapital kupio samo ono što mu donosi lak profit. Nezaposlenost je ostala i dalje jednako velik problem, kapital nije riješio nijedan društveni problem. Od NATO-a će koristiti imati samo krupni međunarodni igrači koji su jeftino pokupovali naša bogatstva. A i u Haagu se sudi po kriterijima anglosaksonskog tipa prava.

"Strani kapital je do te mjere ušao u hrvatsko gospodarstvo da mi u domaćoj ekonomiji više nemamo nikakvog strateškog interesa"

■ Često se spominje opreka između Amerike i EU-a, kao i američki politički utjecaj na EU. No, američki model uvezan je upravo iz Europe, koja ga je u međuvremenu bila i prerasla?

- Europa je došla pod utjecaj toga tipa ukupnih odnosa zahvaljujući bankarskoj komunikaciji Londona i New Yorka, i zato sve više ide udesno. A istina je, doktrina bogaćenja svim sredstvima izvorno je europska, samo što je Amerika stekla prednost nakon Drugog svjetskog rata. Kolektivnog je kapitalizma u Europi sve manje, privatnog sve više. I kad govorimo o EU, nemamo pojma kakvi su to odnosi i kud Europa ide. Ali, Europa je umjesto ustajanja na Europskoj zajednici nametnut EU kao projekt moćnih pojedinaca koji koriste prisilu za odnose suprotne europskom tipu. EU-birokracija je instrument prilagodbe Europe interesima nadnacionalnog anglosaksonskog tipa odnosa. Globalnu koncepciju osvajanja svijeta ima danas samo Amerika, i ne treba zaboraviti da u Europi postoje 483 američke atomske bombe, dobro raspoređene, plus bombe europskih zemalja. Bankarska oligarhija vlada svijetom, odvojila je novac od realiteta. Novac više nema nikakvu razvojnu funkciju u smislu socijalizacije naroda i stvaranja novih dodanih vrijednosti. Otišao je u pravcu ostvarivanja profita, a oligarhe ne zanima ničiji život doli njihov. Povjerenje država koje su stajale iza valuta kao vezivnog tkiva pojedinca i naroda s društvom, pomaklo se u hijerarhiji prema bankarskim središtima, a one financiraju samo ono što im donosi zaradu. Radi se o privatizaciji svijeta, tako i Europe. Manuometarizam osvaja svijet po dužničkoj doktrini. Ako smo prihvatali život i rad na dug, onda smo izabrali poziciju podložnosti. I opet, nije problem u MMF-u, nego u nama koji mislimo da možemo opstati na dug. Svi pokreti su zbrisani kao nemoćni u odnosu na internacionalizaciju kapitala.

Očovječavanje Hrvata

■ Prije ovog razgovora požalili ste se da u Hrvatskoj više nema ni znanstvenika koji mogu promišljati te odnose?

- Priroda vjerskog i političkog determinizma je nasilna, ali znanstveni je determini-

EU-birokracija je instrument prilagodbe Europe interesima nadnacionalnog anglosaksonskog tipa odnosa, a globalnu koncepciju osvajanja svijeta ima danas samo Amerika. Bankarska oligarhija vlada svijetom, odvojila je novac od realiteta. Novac više nema nikakvu razvojnu funkciju u smislu socijalizacije naroda i stvaranja novih dodanih vrijednosti

zam zakazao, izgubili smo svaku sposobnost za kritičko razmišljanje o društvenim i ekonomskim odnosima u budućnosti. Znanstvena zajednica je zakazala u svojoj temeljnoj ulozi, kao samosvijest naroda ovog prostora. Kad netko narod gura u nesreću, mi smo znanstvenici dužni da po svome etičkom principu upozorimo na to. S obzirom da se znanstvena zajednica stavila u funkciju apologije politike nasilnog mišljenja, ona više i nije znanost, nije institucija kritičkog iskustva. Znanstvenici su se svrstali uz politički determinizam, nalazeći u tome svoj privatni interes, bez obzira na opću. Oni s kojima ja osobno komuniciram istisnuti su iz svega što odlučuje o sudbini ovog naroda. Zato se i zalažem za filozofiju kulture kao ključa narodnog opstanka i međunarodne suradnje, naspram filozofije politike koja svijet u cjelini vodi do međusobnog istrebljenja. Hrvatski narod ima pravo na očovječavanje, a ne raščovječavanje u pravcu kojeg nas vode naši političari. Njihov kapacitet upravljanja društvom je ispod razumijevanja fizičke stvarnosti, kamoli planetarne ili kozmičke.